

NA CESTE K JEZULIATKU

Vreckový sprievodca Adventom a Vianocami

Viliam Judák

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2023

ČÍTANIE
S PRIDANOU
HODNOTOU

© Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2023

ISBN 978-80-8161-592-4

Úvod

Príchodom Adventného obdobia, ktoré vedie k vianočným sviatkom, sa vždy podarí prerušiť nepokoj našich všedných dní a vytvoríť ostrovčeky túžby, ticha a vnútorného hĺbania, priniesť svetlo uprostred tmy. Tak ako anjeli ohlasovali pastierom pokoj na zemi, aj my by sme mali byť schopní prežívať túto radostnú zvesť.

Každá rodina má svoje vlastné vianočné rituály. Aj mladé rodiny si spomínajú na to, ako to „kedysi“ bolo doma. Spev k týmto rituálom patrí rovnako ako špecifické jedlo alebo spôsob ozdobovania stromčeka a stavania jasličiek. Zjavne existuje potreba sláviť Vianoce nielen ako nejakú krátku udalosť, ale predovšetkým ako sviatok poznačený určitými formami, ktoré nás spájajú s našimi predchodcami. Rituály a pevne zvyky dodávajú istotu a trvácnosť. Všetci patríme do dlhej reťaze formovanej našimi predkami, ktorí radostne slávili Vianoce. Svojimi rituálmi chceme mať účasť predovšetkým aj na ich viere. Chceme byť rovnako uchvátení tajomstvom skutočnosti, že „Boh sa stal človekom“. Ich viera má posilniť našu vieru, pričom chceme zakúsiť vlastnú identitu.

Napomôcť k tomu by nám mohli aj nasledujúce príbehy z rôznych kútov sveta. Populárny autor a kňaz Bruno Ferrero totiž hovorí, že práve príbehmi sa učíme spoznávať hlboké tajomstvá našej viery i života. On sám uvádza nasledujúcu epizódu: „Majstra sa ktosi z jeho žiakov opýtal, odkiaľ všetky tie príbehy berie. Odpoveď znela: ‚Od Boha. Keď z teba Boh chce urobiť lekára, pošle ti pacientov. Keď chce z teba urobiť učiteľa, pošle ti žiakov. A keď ti predurčil stať sa majstrom, pošle ti príbeh.‘“

Aj tieto krátke príbehy prijmime ako dar. Dovoľme, aby sa v našej duši pomaly rozpustili ako cukor v káve. Buďme vďační, ak na chvíľu osladia náš život.

K tomu by vás, milí čitatelia, chceli srdečne pozvať aj texty v tejto knižočke. S nimi premieňajme svoj čas, spájajme sa s prameňom radosti v spomienke na radostiplný príbeh, ktorý sa začal narodením Krista.

zostavovateľ

1. DECEMBRA Čo znamená Advent?

Advent nám pripomína niečo, čo tvorí takpovediac základnú podstatu ľudského života, pripomína nám čakanie. A naozaj: čo vlastne očakávame? Niekomu táto otázka padne ľahko. Samozrejme, že šťastie je to, na čo čakáme, čo iné? Očakávame zmenu k lepšiemu.

Rakúsky spisovateľ Peter Rosegger si spomína na Adventné obdobie aj takto: „Čas spí. Zakuklil sa do páperových vankúšikov snehu a do decembrovej hmlы a primrza v horúčkovitých snoch. Len niekoľko málo hodín otvorá svoje ospalé oči hľadiac v očakávaní prisľúbeného príchodu. Advent! Takto to nemôže zostať, musí to byť inak – lenže: kto vlastne má prísť? Vykupiteľ, hovorí kazateľ; ročná odmena, hovorí zamestnanec; vianočná nádielka, hovoria chudobní a deti; sviatočné dni s pečeným mäskom, hovorí hospodár. Slnovrat, hovorí čas. A vskutku, slnko je ochrnuté a mľandravé, už vôbec nedokáže vystúpiť vyššie; pošpacíruje sa pár hodínok ponad zasnežené kopce a obalí sa do hmlového pláštá, aby neprechladlo. Každý jeho lúč si na uši priložil bielu deku, každý strom si nechal urobiť bielu kožuštinovú čiapku – veď biela je veľmi v móde. Rybník si dal zostrojiť krásny výklad zo skla, potok si vydobyl kryštálový kanál...

Príchod Mesiáša ohlasuje kazateľ a Cirkev to myslí vážne. Každý deň, prv než začne sviatať, kostolník zapáli oheň z červeného lampášika večného svetla a od neho zapáli oltárne sviece. A zvony zvonja a zvolávajú zblízka i zďaleka, aby si aj oni zapálili svoje sviečky a zanôtli pieseň, ktorú im predspieval už prorok Izaiáš: „Roste nebesia spravodlivého!...

Keď som raz ako chlapec bol so starým otcom na rorátoch, pýtal som sa ho cestou, čo to vlastne znamená: roste nebesia spravodlivého? Dedko chvíľu mlčal a zrazu zostal stáť. Prečo sa tak hlúpo pýtaš? Štyritisíc rokov ľudia čakali; všade, v každom kúte sveta sa rodili ľudia, ale celkom spravodlivý nikdy medzi nimi nebol. Odkiaľ ho vziať, keď nepochádza z ľudského rodu? Všetci, aj proroci ho hľadali v oblakoch, vo vzduchu a zrazu prišiel na svet v jednu noc, vystierajúc svoje rúčky k nebesiam. Ak tomu teraz, chlapče môj, nerozumieš, neviem ti to inak vysvetliť.

Odvtedy som nikdy tak neprecítil očakávanie Vykupiteľa ako pri oných rorátoch.“

2. DECEMBRA

Vykričaná túžba

14 Náboženský spisovateľ Norbert Roth sa vyznáva, že v južnom Francúzsku, kde načas žil, miloval noci s ich typickým šumom. To, čo si ešte aj teraz často vyvolávam v pamäti, však bol hluk a lomez veľkomesta:

„Miloval som to tu, veď inak by som tu nebol žil. Ale mnohé predsa len časom začalo ísť na nervy. Zhon okolo vianočných trhov napríklad mi každý rok nanovo pripomínal, že túžbu po tom podstatnom človek prijíma tak, že vžitie protirečenia buď vôbec nevníma alebo ich chladno ignoruje. Preto poškľubujeme po kláštoroch a ľuďoch žijúcich tam prakticky v tichu, lebo sa domnievame, že v týchto dušiach a medzi týmito múrmi by mohol zostať ešte nejaký zvyšok toho podstatného, aj keď pohľad zvonka môže byť zidealizovaný. Napriek tomu tieto miesta a existencie

ľudí v nich akoby šepkali, preto nás nejakým tajomným spôsobom priťahujú.

Vianočné trhy nešepkajú, oni vyrevúvajú. *„Tichú noc“* s 94 decibelmi, *„White Christmas“* už od októbra, až sa človeku z toho točí hlava, *„Já sním o Vánocích bílých“* v teplote +10 stupňov a viac, aké za posledné roky v Európe vládnu, a v neposlednom rade *„Ó, jedlička, aké krásne zelené sú tvoje vetvičky“*, keď všade okolo sa to hmýri umelými stromčekmi. Táto trma-vrma je presným vyjadrením toho, čím vlastne žijeme, lebo tak, ako vyzerajú vianočné trhy, tak mnohí prežívajú aj Vianoce. A Vianoce by predsa mali byť stvárnením túžob, šifrou pre toľké nenaplnené želania a rok čo rok sa opakujúcej nádeje na lepší svet. Na lepší rok alebo na lepšie „mne“ alebo „ja“. Nádej, že všetko môže byť inak, lebo to nemôže zostať tak, ako to je. Čas okolo Vianoc mnohých stavia pred veľké otázky, napríklad aj o tom, či moja vlastná, doposiaľ idealizovaná predstava o živote je v súlade s tou skutočne žitou skutočnosťou. Nech sú tieto otázky akokoľvek rozdielne, veľmi na seba nadväzujú. Lebo ustráchaná neistota o tom, čo človeka čaká, je živená vlastne tým, čo má človek za sebou, a najmä, čo nosí v sebe. Lenže nech už včerajšok hodnotíme akokoľvek, ráno nesmieme byť vystavení tlaku uplynulých dní. A to je v každom prípade poslanstvo Vianoc.“

Adventné obdobie nás má všetkých posilniť, ale aj vliať nádej, lebo nám o príchode Boha hovorí novým spôsobom, predchádza nás a predpokladá východzí i konečný cieľ. Potom sa azda už netreba pri každom vývoji pýtať, čo nás opäť čaká? Skôr budeme zvedaví na to, ako sa budú naše životné príbehy odvíjať smerom dopredu a na aké veľké obnovy nás chcú upozorniť a pripraviť. Zaiste potom

možno hovoriť temer až o paradoxnej šanci očakávania, že sa nádej presadí proti všetkej beznádeji a že sa udrží. Boží Advent nám každopádne hovorí, že to takto nepôjde večne. Nebudeme musieť vždy byť takými, akými byť nechceme. Boh je na ceste. On do nášho streda môže vložiť novú stopu svojho príchodu.

3. DECEMBRA

V Adventnom období sa nenechám stresovať

Chorvátska reholná sestra Teresa Zukic spomína, že na začiatku svojho pôsobenia pracovala v jednej pomocnej škole pre deti s postihnutím. Cez prvý adventný týždeň rozdala maľovanku s obrázkom adventného venca. Všetky deti hneď siahli po farebných pastelkách a začali maľovať.

16 Všetky deti? Nie, Tomáš sedel a prizeral sa ostatným maľujúcim deťom. Mal sedem rokov. Chvilku ho pozorovala, potom ho oslovila. „Prečo nemaľuješ? Máš na to nejaký dôvod? Môžem ti nejakú pomôcť?“ Tomáš pokýval hlavou, potom si prekrížil ruky na prsiach a stručne a priamo povedal: „Sestra, rozmýšľam a povedal som si, že sa v Advente nenechám stresovať!“

Prepánajána! Počítala so všetkým, len nie s takouto odpoveďou! Srdečne sa zasmiala a chlapec sa smial s ňou.

„Tomáš, máš tak trochu pravdu. V Advente majú ľudia priveľa stresu a premýšľanie je dôležité. Všetci sa môžeme od teba niečomu priučiť.“

Keď ho prišla jeho mama na konci vyučovania vyzdvihnúť, informovala ju o udalosti s jej úžasným synom. Aj ona sa smiala a len tak žiarila.

Potom sa však v jej očiach objavili slzy; porozprávala, aká je šťastná, že sa mu teraz dobre darí. Už totiž prišla o svojho muža, ktorý zomrel na rakovinu, a keď mal Tomáš päť rokov, aj on ochorel na leukémiu. Toto bolo pre ňu veľmi ťažké obdobie. Stále musela žiť v strachu, že by po svojom mužovi mohla prísť aj o svojho syna. Jedného dňa, keď v jeho nemocničnej posteli už nedokázala udržať slzy, sa jej Tomáš spýtal, prečo tak veľmi plače. Aby ju utešil, podaroval jej obrázok s veľkým slnkom, ktorý namaloval. „Nemusíš byť smutná, mami,“ povedal. „Ak raz zomriem, pôjdem predsa za slnkom, tam, kde je svetlo.“

Tomáš sa uzdravil a obrázok so slnkom si jeho mama odvtedy vždy vyberie, keď vo svojom živote znova potrebuje pár svetelných lúčov plných nádeje.

4. DECEMBRA

Zreformovať Vianoce

17 Súčasná evanjelická náboženská spisovateľka Susanne Niemeyer, autorka viacerých kníh pre deti, nás pozýva sa zamyslieť nad prípravou na Vianoce v nasledujúcom príbehu *Musíme zreformovať Vianoce*. Anjel vystrašene precitne zo spánku. „Čo? Ako to? Prečo? Veď sú už vyše dvetisíc rokov staré!“ Z jeho perspektívy je to hračka. Vedel by o niečom, čo by sa dalo reformovať. Napríklad jeho služobný odev. Tieto večné krídla! Keby to bolo podľa neho, spokojne by sa ich zriekol. Svrbia, šíri sa z nich prach a neustále z nich poletujú pierka. Ale Vianoce? Veď tie má rád každý. Sviečky, chutné pečivo a darčeky... Aj tí najtvrdší skeptici sú počas Vianoc miernejší. Čo je tak dobre zabehnuté, nemalo

Viliam Judák

NA CESTE K JEZULIATKU

Vreckový sprievodca Adventom a Vianocami

Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava

2023, ako svoju 4 444. publikáciu

Edícia *K výšinám*, 28. zväzok

Zodpovedná redaktorka Lenka Bebjaková

Redakčná úprava Katarína Kročková

Preklady textov z nemčiny Mária Nemčeková

Ilustrácie Ondrej Zimka

Snímky ilustrácií Jaroslav Velička

Grafická koncepcia a sadzba Pergamen

www.ssv.sk, eVojtech.sk

objednávky: 033/590 77 18

objednavky@ssv.sk

Členská zlava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-592-4

Dielo sa vydáva bez nároku autora na honorár.

